

◆ Avrupa Birliği Gıda ve Yemde Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) verilerine göre, 2024 yılı nisan ayında Türkiye menşeli 50 ürün bildirildi

Gıda güvenliği mevzuatlarında 'şeffaflık' şart

BERİZ ELMAS

Avrupa Birliği Gıda ve Yemde Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) verilerine göre, 2024 yılı nisan ayında Türkiye menşeli 50 ürün bildirildi. Bildirilen ürünler arasında; kuru incir, greyfurt, taze biber, taze limon, kimyon tohumu, kurutulmuş kekik, susam ezmesi gibi ürünler yer alıyor. Bildirilen ürünlerden bazıları riskli bulunduğu gerekçesiyle iade ediliyor.

Gümrükten dönen ürünlerin Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından kontrol edildiğini ancak iade eden ülkeden resmi evrak talep edilmediğini, bunun da güvenlik zafiyetine yol açtığını söyleyen Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Gıda Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyesi İ. Uğur Toprak, "İhracattan dönen gıda ürünlerine ilişkin prosedür, 'Bitkisel Gıda ve Yemin İhracatında Sağlık Sertifikası Düzenlenmesi ve İhracattan Geri Dönen Ürünler İçin Uygulama Yönetmeliği' adlı mevzuat kapsamında yürütülüyor. Gümrüğe dönen gıda ürünleri Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından kontrol ediliyor fakat ürünleri iade eden ülkeden resmi bir evrak talep edilmiyor. İade eden ülke sebebini söylese bilebiliyoruz.

✓ **Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) Gıda Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu Üyesi İ. Uğur Toprak, "İhracattan dönen gıda ürünlerine ilişkin prosedür, 'Bitkisel Gıda ve Yemin İhracatında Sağlık Sertifikası Düzenlenmesi ve İhracattan Geri Dönen Ürünler İçin Uygulama Yönetmeliği' adlı mevzuat kapsamında yürütülüyor. Gümrüğe dönen gıda ürünleri Tarım ve Orman Bakanlığı İl Müdürlükleri tarafından kontrol ediliyor fakat ürünleri iade eden ülkeden resmi bir evrak talep edilmiyor" dedi**

Aksi durumda ihraç eden firmanın beyanı esas alınmıyor. Bu da bir güvenlik zafiyetine ve kafalardaki o makul şüpheye neden oluyor" dedi.

Mevzuatlardaki farklılık sebebiyle kullanılan pestisit ve miktarının ülkeden ülkeye değişiklik gösterdiğini belirten Toprak, "İade edilen ürün ile ilgili gerekçe tam olarak bilinmeli, istenmeli ve analizleri muhakkak yapılmalı. Ülkemiz mevzuatına uygun ise iç piyasada satışı bir sorun teşkil etmez. Ama bu şeffaf bir biçimde kamuoyu ile mutlaka paylaşılmalı" ifadelerini kullandı.

"Pestisit konusunda gerekli adımlar atılmalı"

Pestisit kullanımının halk sağlığını olumsuz etkilediğinin altını çizen Toprak, "Pestisit, gıdalar ve insan sağlığı dışında hayvanlar ve doğa üzerinde de yıkıma neden oluyor, biyoçeşitliliğe zarar veriyor. Dünya Sağlık Örgütü'nce en tehlikeli ve muhtemel kanserojen olarak sınıflandırılan pestisitler için ilgili merciler gerekli adımları ivedilikle atmalı, hatta ülkemizde de yasaklamalı. Her ne kadar 2 yılı aşkın süredir yayınlanmasa da taklit ve tağşişli ürünler dışındaki ürünlerin de mikrobiyolojik

analiz sonuçları açıklanmalı, pestisit kalıntı limitini ve aflatoksin, okratoksin sınır değerlerini aşan ürünler bildirilmeli" dedi. Toprak, aynı zamanda bitkisel üretimde ziraat mühendisleri, gıda üretim işletmelerinde ise gıda mühendisleri istihdam edilerek bilgi, birikim ve deneyimlerinden yararlandırılması gerektiğini söyledi.

"Denetimler sıkılaştırılmalı"

Tarım ve Orman Bakanlığı 2023 Faaliyet Raporu'na göre, 7522 gıda kontrolörü bulunduğunu ve ülke genelinde 1 milyon 302 bin 38 denetim yapıldığını ifade eden Toprak, "Türkiye'de

31 Aralık 2023 itibarıyla toplam 719 bin 875 gıda işletmesi var ve bunların 13 bin 175'i onay, 706 bin 700'ü kayıt kapsamında. Bu veriler, her işletmenin ortalama 2 kez bile denetlenmediğini göstermekte" dedi. Halk sağlığı ve gıda güvenliği için denetimlerin daha sık ve etkin yapılması gerektiğinin altını çizen Toprak, "Bunun için daha fazla gıda mühendisi kamuda çalıştırılmalı. Ayrıca, küçük işletmelerin güvenilir üretim yapabilmesi için 'Yetkilendirilmiş Gıda Danışmanlığı Sistemi' gibi projeler hayata geçirilmeli. Bu sistem, hem daha güvenli ürünler üretilmesini sağlar hem de istihdam yükünü azaltır" sözlerine yer verdi.

İklim değişikliği, tarım arazilerinin azalması, artan gıda enflasyonu ve uygulanan yanlış tarım politikalarının gıda güvenmesini sıkıntıya düşürdüğünü söyleyen Toprak, "Hemen her gün bir gıda zehirlenmesi haberiyle karşı karşıya olduğumuzu, Tarım ve Orman Bakanlığı'nın taklit ve tağşiş yapan firmaları ifşasını kayıt ve kontrol dışı gıda üretiminin hala var olduğunu ve yapılan denetimlerin yetersizliğini göz önünde bulundurursak ülkemizde gıda güvenliğinin sağlandığından söz etmemiz pek de mümkün gözüküyor" dedi.